

ΕΚΔΟΧΕΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΣΤΙΕΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αποκεντρωμένες διοικήσεις

Δήμοι

Αστυνομία

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Χρηστή διοίκηση

Αναλογικότητα

Καλή πίστη και δικαιολογημένη εμπιστοσύνη

Μολονότι η συνολική αναδιάρθρωση των διοικητικών μηχανισμών αποτελεί τα τελευταία χρόνια υψηλή προτεραιότητα της Πολιτείας, φαινόμενα δυσλειτουργιών, αναποτελεσματικότητας και αδιαφάνειας συνεχίζουν να εντοπίζονται στον δημόσιο τομέα. Ως κύριες εστίες κακοδιοίκησης αναδεικνύονται οι αποκεντρωμένες διοικήσεις και οι δήμοι, που φαίνονται να υστερούν στην τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών ελέγχου νομιμότητας και συχνά αδυνατούν να εφαρμόσουν στην πράξη τις ρυθμίσεις του κατά περίπτωση ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου. Διοικητικές πρακτικές που καταλήγουν σε ευθεία παραβίαση δικαιωμάτων των πολιτών αλλά και των αρχών της χρηστής διοίκησης, της αναλογικότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης διαπιστώνονται στη δράση αστυνομικών αρχών και ασφαλιστικών φορέων (βλ. «Κοινωνική ασφάλιση και αλληλεγγύη»), με άμεση επίπτωση στη διεκπεραίωση υποθέσεων και την παροχή υπηρεσιών στους πολίτες.

ΕΣΤΙΕΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αποκεντρωμένες διοικήσεις

Με αφορμή πόρισμα του Συνηγούρου για υπόθεση παραχώρησης χρήσης χώρου λιμένα στο Μαρκόπουλο Μεσογαίας, τέθηκε ζήτημα πειθαρχικού ελέγχου τόσο του δημάρχου, από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, όσο και του ίδιου του Γενικού Γραμματέα. Ειδικότερα, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής αφενός παρέλειψε να τηρήσει την προβλεπόμενη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας της διακήρυξης της δημοπρασίας και της απόφασης/άδειας παραχώρησης χρήσης του χώρου, αφετέρου εφάρμοσε διακριτική μεταχείριση ως προς άλλες ανάλογες περιπτώσεις ελέγχου νομιμότητας. Επιπλέον, παρέλειψε κατ' επανάληψη να απαντήσει σε έγγραφα του Συνηγούρου, τα οποία τεκμηριώναν συγκεκριμένες παραλείψεις της και την καλούσαν να εκτελέσει τις υποχρεώσεις που σαφώς ορίζονται από τη νομοθεσία, τη νομολογία και τις εγκυκλίους της κεντρικής διοίκησης. Η πρακτική αυτή συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα κατ' άρθρο 4 παράγρ. 10-11 Ν. 3094/2003. Δεδομένης της σύμπτωσης, στο πρόσωπο του Γενικού Γραμματέα, των αρμοδιοτήτων για έλεγχο νομιμότητας της παραχώρησης και για άσκηση πειθαρχικού ελέγχου σε βάρος του Δημάρχου και Προέδρου του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου, ο Συνηγός ζήτησε από τον Υπουργό Εσωτερικών να εξετάσει τη δυνατότητα πειθαρχικού ελέγχου. Το υπουργείο απέκλεισε αυτή τη δυνατότητα, εκτιμώντας ότι οι αποκεντρωμένες διοικήσεις αποτελούν ενιαίες αυτοτελείς αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του κράτους (άρθρο 101 του Συντάγματος) και δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση μεταξύ Υπουργού Εσωτερικών και Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία συνιστά προϋπόθεση για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου ή για υποκατάσταση του Γενικού Γραμματέα για άσκηση πειθαρχικού ελέγχου κατά δημάρχου. Κατά την άποψη του Συνηγούρου, με το άρθρο 283 παράγρ. 4 Ν. 3852/2010 οι αποκεντρωμένες διοικήσεις υπεισέρχονται αυτοδικαίως στο νομικό καθεστώς των παλαιών (κρατικών) περιφερειών που είχαν ιδρυθεί με τον Ν. 2503/1997, σύμφωνα με τον οποίο ο (τότε) Γενικός Γραμμα-

τέας Περιφέρειας υπαγόταν στον Υπουργό Εσωτερικών για τα θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάστασή του. Συνεπώς, υφίσταται ιεραρχική σχέση με τον υπουργό, ενώ, αν δεν θεωρείται επαρκής η ερμηνεία αυτή, τότε θα πρέπει να υπάρξει σαφής νομοθετική ρύθμιση.

Το ζήτημα ήδη έχει καταστεί ακόμη πιο περίπλοκο, καθώς στην τρέχουσα περίοδο δεν διορίστηκαν γενικοί γραμματείς και τα χρέη τους ασκούνται από τους αρχαιότερους γενικούς διευθυντές. Οι τελευταίοι δεν φαίνεται να ασκούν πειθαρχικό έλεγχο επί των αιρετών που υπάγονται σε αυτούς και δυστυχώς δεν φαίνεται να τίθεται ζήτημα πειθαρχικού ελέγχου των ιδίων όταν δεν εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους, ένα εκ των οποίων είναι η άσκηση πειθαρχικού ελέγχου.

Δήμοι

Πρόστιμα για παραβίαση κυκλοφοριακών ρυθμίσεων

Προβληματική εφαρμογή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου από ΟΤΑ α' βαθμού προέκυψε κατά την επιβολή διοικητικών προστίμων για παραβίαση κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Κάτοικοι της Νέας Σμύρνης διαμαρτυρήθηκαν για την αυθαίρετη εφαρμογή ειδικών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και την επιβολή κυρώσεων για την παραβίασή τους στην περιοχή του τόπου κατοικίας τους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδίου πόλεως, ο δήμος προχώρησε σε πεζοδρόμηση της κεντρικής πλατείας και τοποθέτησε μπάρες και πινακίδες που απαγορεύουν την είσοδο σε ΙΧ στις γύρω από την πλατεία οδούς όπου διαμένουν οι κάτοχοι, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η πρόσβασή τους στις κατοικίες τους και να τους επιβάλλονται πρόστιμα για παραβίαση της πεζοδρόμησης. Ωστόσο, όπως προέκυψε από τη διερεύνηση της αναφοράς, τμήματα μόνο συγκεκριμένων οδών έχουν καθοριστεί ως πεζοδρόμοι από το ρυμοτομικό σχέδιο του Δήμου Νέας Σμύρνης, συνεπώς η επιβολή προστίμων για στάθμευση εκτός των οριζόμενων τμημάτων στερείται νομικού ερείσματος. Ο Συνηγός επισήμανε στον δήμο την ασυμφωνία των ενεργειών του με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ζήτησε την ανάκληση των βεβαιωθέντων προστίμων καθώς και την ορθή επανατοποθέτηση της σήμανσης, ώστε να αποφεύγεται στο εξής η μη νόμιμη επιβολή προστίμων, με παράλληλη ενημέρωση και της Τροχαίας. Η ανταπόκριση του δήμου αναμένεται (υπόθεση 201527/2015).

Εισφορές λόγω ένταξης στο σχέδιο πόλεως

Κάτοικοι του Δήμου Ωραιοκάστρου διαμαρτυρήθηκαν για την επιβολή προσοαυξήσεων σε εισφορά που όφειλαν να καταβάλουν λόγω ένταξης της περιοχής στο σχέδιο πόλεως, ενώ ο δήμος είχε καλλιεργήσει με θετικές ενέργειές του την πεποίθηση ότι δεν θα τους καταλογιστεί η οφειλόμενη εισφορά. Ειδικότερα, για τις περιοχές που πολεοδομούνται για πρώτη φορά, η νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα είσπραξης χρηματικών

προκαταβολών της εισφοράς σε χρήμα, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι απαιτούμενες πολεοδομικές μελέτες. Στο πλαίσιο αυτό, εκδόθηκε απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ωραιοκαστρου και καταρτίστηκαν οι χρηματικοί κατάλογοι με τα ονόματα των ιδιοκτητών και τα ποσά οφειλής τους. Στη συνέχεια, με νεότερη απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε να κάνει δεκτές τις αιτήσεις των ιδιοκτητών ακινήτων που ζητούσαν μετατροπή της απαιτούμενης προκαταβολής (10%) της εισφοράς σε χρήμα σε εισφορά γης. Πρόβλημα, ωστόσο, προέκυψε με την εφαρμογή της απόφασης, καθώς οι εισφορές είχαν ήδη βεβαιωθεί ως οφειλές και δεν μπορούσαν να διαγραφούν νομίμως. Κατόπιν αυτού, το Δημοτικό Συμβούλιο έλαβε νέα απόφαση για τη διαγραφή των βεβαιωθέντων οφειλών και τη δυνατότητα απαλλαγής από προσαυξήσεις για όσους επιθυμούν να εξοφλήσουν την προκαταβολή της εισφοράς τους. Η απόφαση αυτή όμως ακυρώθηκε κατά τον έλεγχο νομιμότητας των κανονιστικών πράξεων των συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με το σκεπτικό ότι δεν είναι νόμιμη η διαγραφή της οφειλής της προείσπραξης (άρθρο 174 ΔΚΚ και ΥΑ 5494/2004), αλλά και γιατί ευθύς εξαρχής δεν ήταν νόμιμη η αντικατάσταση της προείσπραξης της εισφοράς σε χρήμα με εισφορά σε γη. Ο Συνήγορος επισήμανε στον δήμο ότι για την επίλυση του προβλήματος απαιτείται νέα απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία να αντιμετωπίζει τα ζητήματα που τέθηκαν με τον έλεγχο νομιμότητας. Τόνισε δε ότι μείζον ζήτημα προς ρύθμιση αποτελεί η επιβολή των προσαυξήσεων, καθώς με την πάροδο των ετών συγκεντρώνονται σημαντικά ποσά που εμποδίζουν τη διαδικασία είσπραξης της προκαταβολής και τη χρηματοδότηση της μελέτης, αναστέλλοντας έτσι την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού για την περιοχή. Παράλληλα, η μετάθεση της ευθύνης για την καθυστέρηση στους οφειλότες παραβιάζει ευθέως την αρχή της χρηστής διοίκησης αλλά και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών, καθώς η Διοίκηση με θετικές ενέργειές της τους δημιούργησε την εύλογη πεποίθηση ότι η αρχική οφειλή τους θα διαγραφεί (αποφάσεις 703 και 989/1990 ΣτΕ). Η ανταπόκριση του δήμου αναμένεται (υποθέσεις 202711, 202718, 202719, 202722/2015).

Ονομασία οδών

Κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου, αποκαταστάθηκε η νόμιμη σηματοδότηση της ονομασίας της παρόδου Σκουζέ στην περιοχή Πικερμίου του Δήμου Ραφήνας – Πικερμίου. Η αλλαγή του ονόματος της οδού είχε συντελεστεί με απόφαση της δημοτικής κοινότητας Πικερμίου, η οποία είχε προχωρήσει στην αλλαγή της σηματοδότησης της οδού, χωρίς να έχει λάβει προηγουμένως την έγκριση της αρμόδιας επιτροπής τοπωνυμίων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής (άρθρο 8 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων). Ο Συνήγορος επισήμανε τη μη νόμιμη μετονομασία της οδού για τον προαναφερθέντα λόγο και επιπλέον επικαλέστηκε τον ουσιαστικό δικαιολογιακό λόγο για τον οποίο η νομοθεσία προβλέπει την υπερτοπική ανάμειξη της πολιτείας σε θέματα τοπωνυμίων, καθώς και λόγους συντήρησης της ιστορικής μνήμης, όπως αυτή κατεχοχόν υπηρετείται και από την ονομασία των οδών. Τόνισε, τέλος, το φαινόμενο

της ύπαρξης πολλαπλών περιπτώσεων περισσότερων της μίας οδών (3 στον Δήμο Σπάτων – Αρτέμιδος, 6 στον Δήμο Κρωπίας και 11 στον Δήμο Παιανίας) στην αυτή περιφερειακή ενότητα με το αυτό επώνυμο τιμωμένου προσώπου. Ο Δήμος Ραφήνας – Πικερμίου άσκησε αίτηση θεραπείας, η οποία όμως απερρίφθη από την αρμόδια επιτροπή τοπωνυμίων, με πλήρη υιοθέτηση του σκεπτικού του Συνηγόρου (υποθέσεις 168239/2013, 188261/2014).

Αστυνομία

Άρνηση πρόσβασης σε πόρισμα Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης

Σε επανάληψη φαινομένου που έχει παρατηρηθεί πολλές φορές στο παρελθόν (βλ. Ειδική έκθεση «Πειθαρχική – διοικητική διερεύνηση καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών υπαλλήλων» 2004· *Ετήσια Έκθεση 2005*, σ. 75-76· *Ετήσια Έκθεση 2006*, σ. 68), η ΕΛΑΣ αρνείται να χορηγήσει το κείμενο του πορίσματος Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης στον πολίτη, κατόπιν καταγγελίας του οποίου είχε διενεργηθεί η εξέταση αυτή. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι η πρακτική αυτή δεν συμβιβάζεται με την αρχή της διαφάνειας και της ελεγχιμότητας αλλά ούτε συμβάλει στην οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης μεταξύ αστυνομίας και πολιτών. Η ΕΛΑΣ επέμεινε στην άρνησή της και υπέβαλε σχετικό ερώτημα προς το ΝΣΚ, το οποίο (Γνωμοδότηση 247/2015) εκτιμά ότι ο καταγγέλλων δικαιούται να πληροφορηθεί μόνο τη διαπίστωση ή μη της πειθαρχικής ευθύνης αστυνομικού, όχι όμως το πόρισμα «στο οποίο, ως εκ της φύσεως των στοιχείων που καταγράφονται σ' αυτό, αναφέρονται δεδομένα (απλά ή και ευαίσθητα) των καταγγελλομένων αστυνομικών» (υπόθεση 195071/2014).

Ο Συνήγορος καταρχήν δεν αμφισβητεί την αναγκαιότητα στάθμισης, επιφυλάσσεται όμως να αποτιμήσει την ορθότητα της συγκεκριμένης ερμηνευτικής επιλογής και την εφαρμογή της στην πράξη, καθώς ανησυχεί ότι η αντιμετώπιση του καταγγέλλοντος ως «τρίτου» συνιστά κίνδυνο καταστρατήγησης των δικαιωμάτων του.

Καταλογισμός του κόστους για επανέκδοση διαβατηρίου

Οι αιτήσεις για έκδοση διαβατηρίου συμπληρώνονται κατά κανόνα από αστυνομικό, εκτυπώνονται και στη συνέχεια ο αιτών διαβάζει και υπογράφει. Αναφερόμενη διαπίστωση, κατά την παραλαβή του διαβατηρίου, ότι το πεδίο «φύλο» είχε συμπληρωθεί εσφαλμένα. Έτσι, το διαβατήριο επανεκδόθηκε, αλλά η ίδια επιβαρύνθηκε το κόστος της επανέκδοσης. Η ΕΛΑΣ ισχυρίζεται ότι ο πολίτης με την υπογραφή του αναλαμβάνει την αποκλειστική ευθύνη, ακόμη και όταν συντρέχει αρχικό συγγνωστό λάθος του αστυνομικού που συνέταξε την αίτηση (υπόθεση 204684/2015). Ο Συνήγορος, ωστόσο, όπως έχει επισημάνει ήδη από το 2006 σε σχετική ειδική έκθεση , θεωρεί ότι η ΕΛΑΣ υπέχει αυξημένη ευθύνη όσον αφορά την ορθή συμπλή-

ρωση των στοιχείων της αίτησης και τον έλεγχο αυτών σε όλη τη φάση των σύνθετων διοικητικών ενεργειών από τη στιγμή συμπλήρωσης και υποβολής της αίτησης μέχρι και την εκτύπωση του διαβατηρίου, οπότε η ίδια θα έπρεπε να έχει προβλέψει την περίπτωση τέτοιων ή παραπλήσιων λαθών και να φροντίζει για την αποκατάστασή τους χωρίς πρόσθετο παράβολο (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Χρηστή διοίκηση

Επικύρωση αλλοδαπών πιστοποιητικών

Στο πεδίο της χρηστής διοίκησης, αξιολογείται θετικά η τελική έκβαση υπόθεσης που είχε απασχολήσει τον Συνήγορο από διετίας (Ετήσια Έκθεση 2013, σ. 92). Στρατεύσιμοι πολιτογραφηθέντες εξ Αλβανίας αδυνατούσαν να επιτύχουν αναγνώριση προηγούμενης ένοπλης υπηρεσίας επειδή οι ελληνικές στρατολογικές αρχές αρνούσαν να δεχτούν βεβαιώσεις των αλβανικών ομολόγων τους, καθώς στις σφραγίδες επικύρωσης των ελληνικών προξενίων αναγραφόταν επιφύλαξη για την αλήθεια του κειμένου. Ο Συνήγορος πρότεινε να γίνονται δεκτές οι επικυρώσεις ως έχουν και να παραγγέλλεται διασταύρωση περιεχομένου κατά περίπτωση και εκ των υστέρων. Το Υπουργείο Εξωτερικών και το ΓΕΕΘΑ κατέληξαν τότε σε μια μεταβατική λύση, εμμένοντας στην εξατομικευμένη διασταύρωση και απλώς επιταχύνοντάς την, πλην όμως η εξέλιξη αυτή πολύ απέχει από την επίλυση του προβλήματος (υποθέσεις 169648, 169662, 170334/2013).

Δύο χρόνια αργότερα, τον Δεκέμβριο του 2015, το ΓΕΕΘΑ προσχωρεί στη γνώμη του Συνηγόρου και δέχεται ότι ο θεμιτός σκοπός της χρονοβόρου διασταύρωσης στοιχείων δεν καταργεί την ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η δε επίκληση αντικειμενικής αδυναμίας δεν εναρμονίζεται προς την εύρυθμη λειτουργία της Διοίκησης και την αρχή της επίκαιρης άσκησης των αρμοδιοτήτων των διοικητικών οργάνων, ιδίως όταν η καθυστέρηση οφείλεται στη Διοίκηση και αποβαίνει σε βάρος των διοικουμένων. Εφεξής οι Στρατολογικές Υπηρεσίες εντέλλονται να προβαίνουν κανονικά στη χορήγηση των οικείων στρατολογικών ευεργετημάτων, ενώ η διαδικασία επαλήθευσης της γνησιότητας θα έπεται.

Αναδρομική υπαγωγή σε ασφάλιση

Ο Συνήγορος εξέτασε υπόθεση κατά την οποία ο ΟΑΕΕ υπήγαγε αναδρομικά στην ασφάλιση του πολίτη, παρότι η ίδια είχε υπαχθεί στην ασφάλιση του ΙΚΑ με 25 έτη μηνιαίως, διότι για 2 μήνες έλαβε μη επιδοτούμενη άδεια ασθενοείας από την εργασία της (υπόθεση 199354/2015).

Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι ως προς το συγκεκριμένο νομικό ζήτημα υφίστατο κενό ρύθμισης από τις εγκυκλίους και πρότεινε, με βάση το γράμμα και το πνεύμα του Ν. 4254/2014 και την αρχή της χρηστής διοίκησης, τον επανέλεγχο της υπόθεσης, την απαλλαγή της ενδιαφερόμενης από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ και την υπαγωγή της σε αυτή μόνο για το δίμηνο της άδειας ασθενοείας της.

Η πρόταση του Συνηγόρου έγινε αποδεκτή και με απόφαση της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής (ΤΔΕ) δόθηκε στην αναφερόμενη απαλλαγή από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ, με μόνη εξαίρεση το δίμηνο της άδειας ασθενοείας της.

Αναλογικότητα

Αποφυλακισμένος υπό τον όρο της εμφάνισης σε αστυνομικό τμήμα της περιοχής του και της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, ζήτησε Βεβαίωση Εγγραφής Ευρωπαϊού Πολίτη προκειμένου να μπορέσει να εργαστεί. Η ΕΛΑΣ απέρριψε το αίτημά του για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας (υπόθεση 203166/2015). Ο Συνήγορος ζήτησε να επανεξεταστεί το αίτημα, καθώς η αδυναμία βιοπορισμού αλλοδαπού, υποχρεωμένου να παραμείνει στη χώρα, παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Επιπλέον, επισήμανε ότι η ΕΛΑΣ θα μπορούσε, κατά την κρίση της, να συνοδεύσει τη χορήγηση της βεβαίωσης με πρόσθετους περιορισμούς κυκλοφορίας και διαμονής κατ' άρθρο 21 ΠΔ 106/2007 (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»).

Καλή πίστη και δικαιολογημένη εμπιστοσύνη

Ιδιοκτήτης οικοδομοτεχνικού έργου ζήτησε την παρέμβαση του Συνηγόρου γιατί μετά την πάροδο πενταετίας το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προέβη σε ανάκληση ευμενούς διοικητικής πράξης που τον αφορούσε, αναφορικά με τη μείωση των κατ' ελάχιστο απαιτούμενων ημερών εργασίας οικοδομικού έργου σε συγκεκριμένη περιοχή (υπόθεση 200807/2015) .

Ο Συνήγορος επισήμανε στο ΙΚΑ ότι, κατά τις σχετικές με την ανάκληση διοικητικών πράξεων διατάξεις, την πάγια νομολογία του ΣτΕ και την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η Διοίκηση δεν μπορεί να ανακαλεί τις παράνομες ευμενείς πράξεις της, εφόσον έχει παρέλθει ο εύλογος χρόνος της πενταετίας από την έκδοσή τους και έχουν γεννηθεί δικαιώματα στον καλόπιστο διοικούμενο, εκτός αν συντρέχουν λόγοι δημόσιου συμφέροντος ή απατηλή ενέργεια αυτού. Οι προτάσεις του Συνηγόρου έγιναν αποδεκτές και ανακλήθηκε η επιβαρυντική για τον πολίτη διοικητική πράξη.

Σε άλλη περίπτωση ο Συνήγορος εξέτασε αναφορές συνταξιούχων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή κληρονόμων τους, σχετικές με τον καταλογισμό παροχών σε βάρος τους, οι οποίες, κατά τον ασφαλιστικό φορέα, τους καταβλήθηκαν αχρεώστητα. Το ΙΚΑ με σειρά

εγκυκλίων όρισε ότι η κατά Ν. 4093/2012 επιμήκυνση του χρόνου παραγραφής από 10 σε 20 έτη συνεπάγεται, από την έναρξη ισχύος του, την αυτόματη αναζήτηση σε βάθος εικοσαετίας οφειλών, χωρίς η ύπαρξη ή μη δόλου να ασκεί ουσιώδη ρόλο στην επιβολή αυτών. Ο Συνήγορος, όμως, τόνισε ότι θα πρέπει να σταθμίζονται ιδιαίτέρως σημαντικές παράμετροι, όπως έχουν τεθεί με την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων (απόφαση 3174/2014 ΣτΕ).

Ειδικότερα, η καλή πίστη του συνταξιούχου και η παρέλευση εύλογου χρόνου αποκλείουν την αναζήτηση καταβληθεισών εισφορών, ιδίως όταν η επιστροφή επιφέρει απρόβλεπτες οικονομικές συνέπειες για τον δικαιούχο, ενώ παράλληλα η αναβίωση ήδη περιγεγραμμένων αξιώσεων αντίκειται στην ασφάλεια του δικαίου και στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Ο Συνήγορος πρότεινε στο ΙΚΑ να μην αναβιώνουν με την ισχύ του νέου νόμου οι απαιτήσεις του φορέα για επιστροφή παροχών που είχαν γεννηθεί πριν την 1.1.2003 και είχαν υποπέσει στη δεκαετή παραγραφή (υπόθεση 192127/2014).

Συναφής είναι η περίπτωση αναφερόμενης που συνταξιοδοτήθηκε από το ΙΚΑ με μειωμένη σύνταξη, ως μητέρα ανηλίκου, δηλώνοντας ότι θα συνεχίσει να εργάζεται με όλες τις προβλεπόμενες οικονομικές συνέπειες. Κατά το πέρας της εργασίας της αιτήθηκε την προσμέτρηση των επιπλέον ενσήμων, πληροφόρηθηκε, όμως, ότι θα έπρεπε, ήδη από την ηλικία των 55 ετών, να έχει ανασταλεί η χορήγηση της σύνταξής της και για τον λόγο αυτό το Ταμείο καταλόγισε σε βάρος της το ποσό των συντάξεων που έλαβε (υπόθεση 197510/2015). Ο Συνήγορος επισήμανε την έλλειψη δόλου, καθώς και την πλημμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας, η οποία, παρότι με σειρά ενεργειών της είχε δημιουργήσει στην ενδιαφερόμενη την εύλογη πεποίθηση για την ορθότητα της καταβολής, εντούτοις μετά την πάροδο πολλών ετών, αιφνίδια επέβαλε σε βάρος της καταλογισμό χωρίς προηγούμενη ενημέρωσή της.

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr

Το σύμβολο [🔗] μέσα στο κείμενο παραπέμπει σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2015) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.
